

LEGGYAKORIBB KÉRDÉSEK!

Mi az az A(H1N1)v?

Az A(H1N1)v egy új, világszerte emberi megbetegedéseket okozó influenzavírus. A H1N1-Járvány súlyosságát mutatja, hogy ez az első eset 1968 óta, hogy az Egészségügyi Világszervezet (WHO) hivatalosan világjárvánnyá (pandémiává) nyilvánítson egy megbetegedés-sorozatot.

A H1N1-Járványt egy új típusú, négyszeres genetikai keveredést tartalmazó influenzavírus okozza. Az új vírus a közhiedelmekkel ellentétben nemcsak sertésinfluenza-géneket tartalmaz (innen származik a médiában kezdetben sokszor használt "sertésinfluenza" elnevezés), de egyaránt megtalálhatóak benne emberi és madárinfluenza gének.

Ezt az új kórokozót emberben először az Egyesült Államokban mutatták ki, 2009 áprilisában. Ezt követően Mexikóból és Kanadából jelentettek súlyos – sok esetben halállal végződő – megbetegedéseket, majd 2009 nyarán a világ szinte minden részén, így Magyarországon is, egyre gyakoribbá váltak a megbetegedések.

Mi a különbség a H1N1 és a sertésinfluenza között?

Az A(H1N1)v vírust hívták eleinte tévesen sertésinfluenzának, mert annak génjeiben a sertések között influenzát okozó gének is megtalálhatóak. Ugyanakkor, az A(H1N1)v vírus genetikai állománya más géneket is tartalmaz (emberi- és madárinfluenza géneket), így a sertésinfluenza elnevezés megtévesztő.

Mi a különbség a „szokásos” téli influenzajárvány és a H1N1 között?

Az A(H1N1)v egy új típusú influenzavírus, mely ellen nem alakult ki természetes immunitás az emberekben. Emiatt a vírus gyorsabban terjedhet, mint a „hagyományos” szezonális influenza vírus, és az emberi szervezet is nehezebben védekezik a betegség ellen.

Kiket veszélyeztet ez a vírus?

Az A(H1N1)v vírust bárki – aki nincs beoltva ellene – elkaphatja cseppfertőzés útján. Néhány csoport azonban különösen veszélyeztetettnek tekinthető:

- krónikus légúti betegségben szenvedők (pl. asztmások);
- krónikus szívbetegségben szenvedők;
- krónikus veseelégtelenségben szenvedők;
- krónikus májelégtelenségben szenvedők;
- krónikus idegrendszeri megbetegedésben szenvedők (pl. Parkinson-kór, szklerózis multiplex);
- immunfunkció csökkenésben szenvedők;
- cukorbetegségek;
- terhes nők;
- 5 évnél fiatalabb gyermekek.

Mennyire veszélyes a H1N1?

Egyelőre nehéz megítélni az A(H1N1)v vírus veszélyességét. Voltak ugyan halálesetek a világban, de a fertőzöttek többségénél nem voltak súlyos tünetek. Az A(H1N1)v védőoltás, illetve az A(H1N1)v-t gyógyító oszeltamivir vagy zanamivir hatóanyagú készítmények hatékonyan megelőzik, illetve gyógyítják a betegséget. Az előző kérdésben felsorolt csoportok azonban kiemelten veszélyeztetettek a vírus valamint annak szövődményei által.

Hogyan terjed a H1N1?

Az új A(H1N1)v vírus emberről emberre terjed. Az A(H1N1)v vírussal foglalkozó kutatások eddig nem mutattak ki a "hagyományos" influenza fertőzési útjától különböző közötti terjedési utat.

A vírus terjedésének leggyakoribb formája a köhögés és a tüsszentés. Ily módon nyálkacseppek szóródnak szét a levegőben, kerülhetnek a közelben lévő tárgyak felszínére vagy akár a minket körülvevők különböző testrészeire. A fertőzött levegőt mások belélegezhetik, a szennyezett tárgyakat megérinthetik, de a megbetegedéshez elég lehet egy egyszerű kézfogás is (ha a másik személy kezén nyálkacseppek maradtak).

Mennyi a vírus lappangási ideje?

A betegség lappangási ideje általában 1-4 nap, maximum 7 nap.

Mire szolgál a H1N1-forródrót?

Ha bármilyen további információra van szüksége az A(H1N1)v vírussal kapcsolatban, akkor munkaidőben a 0680/204-217-es ingyenesen hívható zöldszámon állnak rendelkezésre az ÁNTSZ munkatársai.

Külföldre utazok. Nagyobb az esélye, hogy más országban elkapom a H1N1-et?

A világ más országaiban előforduló A(H1N1)v megbetegedésekről [itt](#) talál információt. Külföldre utazás esetén tartsa be ugyanazokat az óvintézkedéseket, melyeket Magyarországra is javasol az ÁNTSZ. Amennyiben az Európai Gazdasági Térség országába utazik előzetesen váltsa ki az Európai Egészségbiztosítási Kártyát, hogy igénybe vehesse az adott ország egészségügyi rendszerét.

Amennyiben megfertőződött az A(H1N1)v vírussal és még nem tünetmentes, akkor ne utazzon és ne hagyja el az otthonát.

Biztonságos sertést enni, vagy azon keresztül is terjed a vírus? El lehet az A(H1N1)v vírust kapni egy sertéstől? Biztonságos sertéstelepen dolgozni?

Az A(H1N1)v megjelenésének korai fázisában a közbeszédben világszerte a “sertésinfluenza” elnevezés jelent meg. Ugyanakkor, a sertésből készült termékek fogyasztása – ha azok szakszerűen vannak elkészítve – teljesen biztonságos, a sertéshúsból készült ételektől nem lehet megbetegedni. Élő sertésről emberre terjedhet a vírus, ugyanolyan módon ahogy emberről emberre, így sertéstelepen dolgozók a szokásos alapvető higiéniai előírásokat feltétlenül tartásuk be.

Meddig marad életben a vírus különböző tárgyak (kilincs, buszkapaszzkodó stb.) felszínén?

Kemény, sík felületű tárgyakon 24-48 órán, puhább felületű tárgyakon maximum 8-12 órán keresztül marad életben az A(H1N1)v vírus. Ugyanakkor az ember számára csak a tárgyra érkezését követően 2-8 órán keresztül veszélyes egy kemény felületű tárgyról elkapott vírus, és csak néhány percig veszélyes az a vírus, mely egy puha felületű tárgyról került szervezetünkbe. Gyakori takarítással, a használati tárgyak fertőtlenítésével és kézmosással megelőzhető a fertőzés.

A háziállatok elkaphatják a vírust?

Jelenleg nincsen jele annak, hogy háziállatok is elkaphatják az A(H1N1)v-t. A vírus most kizárólag emberről emberre, illetve ember és sertés között terjed.

Hogyan előzzem meg a megbetegedést?

Az alábbi óvintézkedések révén jelentősen csökkenhet annak az esélye, hogy elkapjuk illetve hogy terjesszük az A(H1N1)v vírust:

- Gyakran és alaposan mossunk kezet szappannal, meleg vízzel
- Mindig használjunk zsebkendőt, ha tüsszentünk, vagy ha köhögünk
- Óvakodjunk a sok ember által használt tárgytól (kilincs, törölköző stb.)
- Oltassuk be magunkat az A(H1N1)v védőoltással
- Keressünk magunknak H1N1-segítőtársat, aki megbetegedés esetén ellát minket étellel, itallal és gyógyszerrel
- Folyamatosan tájékozódjunk az A(H1N1)v-vel kapcsolatos fejleményekről a médiumokból

Menjek-e iskolába/dolgozni, ha valaki az iskolában/munkahelyen már megfertőződött a vírustól?

A megfertőződött személy feltétlenül maradjon otthon amíg tünetmentes nem lesz, de iskolatársai vagy munkatársai nyugodtan mehetnek iskolába/munkába a megszokott módon. Amennyiben a környezetében megfertőződik valaki, kiemelten figyeljen az alapvető higiéniai előírásokra: alaposan mosson kezet, illetve tisztítsa/fertőtlenítsa a sok ember által használt használati tárgyakat.

Veszélyes lehet mások után inni egy üvegből? El lehet kapni a vírust a csapvízből vagy az uszoda vizéből?

Az A(H1N1)v emberről emberre terjed cseppfertőzéssel, így a vezetékes víz fogyasztása teljesen veszélytelen. Ugyanakkor, ha egy fertőzött ember után iszunk, akkor az üvegen/poháron maradt vírus okozhat fertőzést. Uszodák pont ugyanannyira veszélyesek mint minden más nyilvános hely, ezért mindenütt tartsuk be az alapvető higiéniai szabályokat. Bár konkrét kutatási eredmények még nincsenek, de az uszoda klóros vize feltételezhetően ártalmatlanítja az A(H1N1)v vírust.

Ételen keresztül terjed-e a vírus? Ehetek-e étteremben?

Az A(H1N1)v belélegzésen és cseppfertőzésen keresztül terjed, ételen keresztül nem. Étteremben ugyanazokon a módokon lehet elkapni a fertőzést, mint más nyilvános helyeken, így az nem jelent kiemelt kockázatot.

Külföldi hírekben látni, hogy sokan szájmaszkot viselnek. Érdemes nekem is venni egyet, hogy megelőzzem a H1N1-et?

Amennyiben egészségesek vagyunk, és nem kerülünk egy méternél közelebb fertőző beteghez (például nem dolgozunk egészségügyi intézményben), akkor nem javasolt szájmaszk viselése. Influenzás személyek részére javasolt a szájmaszk, amikor felkeresik házi orvosukat, hogy ne fertőzzenek meg másokat.

Honnan tudom, hogy elkaptam-e a H1N1-et?

Amennyiben az influenzához hasonló tüneteket észlel magán (köhögés, torokfájás, orrdugulás vagy -váladékozás, izomfájdalom, fejfájás, borzongás, hidegrázás, kimerültség, illetve esetenként hasmenés, hányás), akkor az online [influenza-teszt](#) segítségével ellenőrizze, hogy van-e arra esély, hogy valóban az újinfluenzát kapta-e el. Házi orvos, valamint az ÁNTSZ H1N1-forródrótja tud precíz tájékoztatással szolgálni.

Feltétlenül keresse meg házi orvosát, vagy hívja a H1N1-forródrótot:

a már jelenleg is súlyos betegségben (rák, AIDS) szenvedők;

- a terhes nők;
- akiknek egy évesnél fiatalabb csecsemőjük van;
- akiknél hirtelen állapot romlás következik be;
- akiknek hét nap után is romlik az állapotuk (gyermekeknél öt nap után).

Mit tegyek, ha megbetegedtem?

Ha megbetegedett, akkor a betegség egy hétig vagy akár tovább is eltarthat. Maradjon otthon, és kerülje mások társaságát (legfeljebb házi orvosát keresse fel). Semmiképpen ne menjen

iskolába/munkába, még akkor sem, ha csak enyhék a tünetei! Köhögéskor, tüsszentéskor mindig használjon zsebkendőt!

Figyelem: 18 éves vagy annál fiatalabb beteg részére tilos aszpirint vagy aszpirin-tartalmú gyógyszert adni a tünetek enyhítésére, mert az az agyban életveszélyes gyulladással és duzzanattal járó Reye-szindróma kialakulásához vezethet!

Tünetmentesnek akkor tekinthető, ha lázcsillapító használata nélkül már 24 órája nincsen sem láza sem hőemelkedése.

Milyen szövődményei lehetnek a H1N1-nek?

Mint minden influenzának, az A(H1N1)v-nek is egy bakteriális fertőzés, például hörghurut vagy tüdőgyulladás a leggyakoribb szövődménye.

Ezen kívül - ritkább esetben - előfordulhat mandulagyulladás, középfülgyulladás, szeptikus sokk, agyhártyagyulladás, agyvelőgyulladás.

Mennyi ideig tart a gyógyulás?

Általában öt nap, gyermekek esetében hét nap. Amennyiben ennél tovább tartana a betegsége, vagy tünetei súlyosbodnának, akkor keresse meg háziorvosát, vagy hívja a H1N1-forródrótot.

Milyen gyógyszerek gyógyítják a H1N1-influenzát?

Súlyosabb tünetek esetén, vagy ha fennáll a szövődmények lehetősége, akkor oszeltamivir vagy zanamivir hatóanyagú készítmények javasoltak. Ezeket a gyógyszereket a háziorvos tudja felírni. Ezen készítmények a betegség kialakulását követő 2 napon belül adva a leghatásosabbak: enyhítik a tüneteket, lerövidítik a betegség lefolyását, illetve segítenek a szövődmények megakadályozásában. Ne szedjen ilyen gyógyszereket megelőzésre, illetve ha tünetei nem súlyosak!

Látogatható-e a fertőzött ismerős? Ha megbetegedtem, látogatható-e a családom/ismerőseim?

A betegség alatt feltétlenül maradjon otthon és a lehető legkevesebbet találkozzon családtagjaival, ismerőseivel. Ha teheti, külön szobában tartózkodjon a beteg a vele egy háztartásban élőkkel.

Látogatás esetén legalább egy méter távolságot tartsunk a betegtől, ne érjünk hozzá, illetve olyan tárgyakhoz, melyek cseppfertőzés révén hordozhatják a vírust. A látogatás után alaposan mossunk kezet.

Elhagyhatom-e a lakást, ha megbetegedtem, de nem érzem magam nagyon rosszul?

Nem! A betegség ideje alatt végig maradjon otthon. Csak, ha már legalább 24 órája teljesen tünetmentes (lázcsillapító szedése nélkül nincsen sem hőemelkedése, sem láza), akkor hagyhatja el lakását. Amennyiben orvoshoz kell mennie, akkor feltétlenül viseljen szájmaszkot.

Ha elmúlt a betegségem, mikor mehetek újra iskolába/munkába?

Iskolába/munkába akkor mehet, ha már legalább 24 órája teljesen tünetmentes (lázcsillapító szedése nélkül nincsen sem hőemelkedése, sem láza).

Mit tegyek, ha a gyermekem elkapta a vírust?

Amennyiben gyermekének legalább 38 fokos láza van, és az alábbi tünetek valamelyike jelentkezik nála, akkor ne engedje iskolába és adjon neki elegendő folyadékot:

- fáradtság
- fejfájás
- orrfolyás és tüsszögés
- torokfájás
- légszomj
- étvágytalanság
- hasmenés vagy hányás
- izom, ízület és végtagfájás

Ne adjon aszpirin tartalmú terméket 16 évnél fiatalabb gyermeknek! Háziorvosa további információt tud nyújtani, illetve szükség esetén gyógyszerrel tud felírni.

El lehet-e kétszer vagy többször is kapni a H1N1-et?

Általában, ha megfertőzödünk egy vírustól és meggyógyulunk, akkor szervezetünk termel annyi antitestet, mely immunitást biztosít az újabb fertőzéstől. Ez azonban csak ugyanarra a vírusfajta-ra vonatkozik, azaz ha mutálódik, megváltozik a vírus, akkor van esélye egy újbóli megfertőződésnek.

Miért van szükség az új influenza ellen új védőoltásra?

Azért, mert az influenza megelőzésére a jelenleg rendelkezésünkre álló módszerek közül a védőoltás a leghatékonyabb. Továbbá azért, mert ez egy új vírus, és a szezonális influenza elleni védőoltás nem hatásos ellene. Az új influenza elleni védőoltás alkalmazását valamennyi mértékadó nemzetközi szakmai szervezet ajánlja, így az Egészségügyi Világszervezet és az az amerikai Betegségmegelőzési és Járványügyi Központ is.

Elérhető az oltóanyag Magyarországon?

Igen, már október eleje óta elérhető a térítésmentes vakcina a jogosultak számára a háziorvosi, a házi gyermekorvosi, az iskolaorvosi, a foglalkozás-egészségügyi orvosi szolgálatnál.

Október utolsó hetétől a vényköteles vakcina is patikai forgalomba került. A Fluval P vakcina maximált fogyasztói ára 1930 Ft. A nem térítésmentesen biztosított, hanem receptre felírt és a gyógyszerárban kiváltott oltóanyag beadásáért a házi orvos maximum 1930 Ft-ot kérhet. A házi orvos köteles az általa alkalmazott térítési díjakat rendelőjében, jól látható helyen kifüggeszteni.

Kell-e háromszor sorban állni – házi orvos, patika, házi orvos – mire megkapom a receptre felírt oltást?

Igen, de a sorban állás ideje rövidíthető, ha időpontot kér orvosától.

A rokonságomban orvos is van. A patikában vásárolt oltóanyagot ő is beadhatja-e nekem?

Az oltóanyaggal név, tájszám és születési idő alapján kell az azt felíró orvosnak elszámolnia. Ha az oltandó térítésmentes védőoltásra jogosult, akkor a házi orvoshoz eljuttatott oltóanyagmennyiségből átadhatja a házi orvos egy másik orvosnak a szükséges oltóanyagot, de a házi orvosnak kell elszámolnia a felhasználással (ki adta be, kinek, mikor, mit). Ha az oltandó nem jogosult térítésmentes vakcinára, bármely, receptírási joggal rendelkező orvos felírhatja és beadhatja az oltást.

Mit tehetek, ha a házi orvosom nem javasolja az oltás beadását, de én szeretném beoltatni magam? Lehet valahol panaszt tenni?

Igen. Ha ilyet tapasztal, értesítse az ÁNTSZ területileg illetékes intézetét.

Kik és hol juthatnak az ingyenes védőoltáshoz?

A magyar állam térítésmentesen a következő csoportba tartozóknak ajánlja fel a vakcinát, amely a házi orvosi, a házi gyermekorvosi, az iskolaorvosi, és a foglalkozás-egészségügyi szolgálatnál kérhető:

1. ütem

- 12 hónaposnál idősebb, súlyos betegség kockázatának kitett, a szezonális influenza által is veszélyeztetett csoportok (az oltásokat a legsúlyosabb állapotban lévő betegeknél kell megkezdeni):
 - krónikus légzőszervi betegségben szenvedők, asztmás betegek;
 - kóros elhízás vagy neuromusculáris betegség miatt korlátozott légzési funkciójú betegek;
 - szív-, érrendszeri betegségben szenvedők (kivéve a kezelt magas vérnyomás betegségét);
 - veleszületett vagy betegség/kezelés révén szerzett immunhiányos állapotban szenvedő betegek (beleértve a HIV-pozitív személyeket, daganatos betegségben szenvedőket is);

- krónikus máj- és vesebetegek;
- anyagcsere betegségben szenvedők, pl. diabetes.
- Várandós nők, valamint azok, akik a következő néhány hónapban tervezik, hogy teherbe esnek.
- Egészségügyi vagy ápolást, gondozást nyújtó intézmények, rehabilitációs intézmények, átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények, lakóotthonok dolgozói, továbbá ezen intézményekben huzamosabb ideig ápolt/gondozott 12 hónaposnál idősebb személyek.
- A lakosság biztonságát és alapvető ellátását szolgáló, illetve a kritikus infrastruktúrát működtető személyek.

2. ütem

- Egészséges gyermekek védőoltása kampányoltások révén:
 - 12 és 36 hónap közötti gyermekek. A 12-36 hónap közötti gyermekeknek napközbeni ellátást nyújtó intézmények dolgozói;
 - óvodás korú, vagy óvodai nevelésben, vagy általános iskolai nevelésben- oktatásban részesülő gyermekek és a nevelési, általános iskolai intézmények dolgozói;
 - a középfokú nevelési, oktatási intézmények nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulók és ezen 3 intézmények dolgozói.
- A közigazgatásban rendszeres ügyfélszolgálati tevékenységet ellátó köztisztviselők.

3. ütem

- A 12 hónapos, vagy annál fiatalabb csecsemőkkel egy háztartásban élők.

Kötelezővé lehet-e tenni az oltást bárkinek is?

Az oltás mindenki számára önkéntes. Ez a védőoltás direkt módon nem tehető kötelezővé, de bizonyos munkakörökben, pl. immunhiányos betegek ápolását végző egészségügyi dolgozók esetében a munkáltató korlátozhatja az oltatlan dolgozók ilyen munkakörben történő foglalkoztatását.

Mit tegyek, ha a beteg tájékoztatóban felsorolt mellékhatásokat észlelem magamon az oltást követően?

Keresse fel a házi orvost! A házi orvos az előforduló mellékhatásokról, szövődményekről jelentést köteles tenni az ÁNTSZ területileg illetékes Intézete és az Országos Gyógyszerészeti Intézet felé.

Miért van ekkora bizonytalanság az új influenza elleni védőoltás körül?

Az influenza világvárvány és ezzel együtt az új influenza elleni védőoltási kampány megkülönböztetett figyelmet kap Magyarországon éppúgy, mint külföldön. Természetes, hogy az embereknek véleményük van és felteszik kérdéseiket. A médiában napi szinten vezető hír az új influenza és a megelőzése. Ez egy mindannyiunkat érintő, fontos kérdés, és ezért rengeteg embernek van róla véleménye. Vannak, akik fogékonyabbak a negatív hírekre, és azok könnyebben is terjednek, mint a pozitívak. A vakcina hatékony és biztonságos, a forgalomba hozatalhoz szükséges engedélyeztetési eljárás valamennyi követelményének megfelel. Az új influenza megelőzésének egyetlen hatékony eszköze a védőoltás, amelyet ugyanaz a gyártó állít elő, amelynek szezonális influenza elleni vakcinájából az elmúlt tíz évben problémamentesen, több mint 16 millió oltást kapott a magyar lakosság. Az egészségügyi miniszter a legszélsőségesebb valótlanságok terjesztőivel szemben feljelentést tett a legfőbb ügyésznél.

Ha egy háztartásban élek 12 hónaposnál fiatalabb csecsemővel, de nem vagyok rokon kapcsolatban vele, akkor is jár-e az ingyenes oltás? Igazolni kell valahogyan, hogy együtt élünk?

Ha egy háztartásban élnek a 12 hónaposnál fiatalabb csecsemővel, jár a térítésmentes oltás. Az együttélést elegendő lakcímkártyával igazolni.

Egyes vélemények szerint a magyar vakcina kipróbálására és engedélyezésére nem szántak elég időt. Igaz ez?

A világ valamennyi oltóanyaggyártója az Egészségügyi Világszervezettől kapta az oltóanyaggyártáshoz szükséges vírust. Az influenza világvárványra való felkészüléskor az Európai Unióban egy gyorsított engedélyezési eljárás kidolgozására került sor. Erre azért volt szükség, mert a világvárvány leküzdése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a védőoltás időben a rendelkezésre álljon. A Bizottság által engedélyezett vakcinák is ún. modell-vakcinákon (mock-up) alapulnak, ahogy a magyar Fluval P is. Ez azt jelenti, hogy ezek nem teljesen új vakcinák. A világvárványra történő felkészülés idején ugyanis kidolgozták a technológiát egy potenciálisan világvárványt okozó influenza vírus elleni vakcinára, amely akkor történetesen a H5N1 influenzavírus volt. Ennek át kellett mennie egy engedélyezési folyamaton. Amikor egy új vírus megjelenik, akkor csak a vírust kell kicserélni az oltóanyagban, minden más összetevő változatlan marad. Ezt követően még mindig szükség van különböző ellenőrző vizsgálatokra, de már jóval kevesebbre, mint ha egy teljesen új oltóanyag kerülne kipróbálásra.

Kiken és hány emberen végezték el a klinikai vizsgálatokat? Melyek ezeknek a tapasztalatai? Milyen mellékhatásokat észleltek?

A vakcinák klinikai vizsgálata három csoportban folyt a pilisborosjenői és a veszprémi háziiorvosi körzetekben. Ebben önkéntes felnőttek, 3-18 év közötti fiatalok, valamint 6-36 hónapos kisgyermek (e két utóbbi csoport szülői engedéllyel) vettek részt. Többszörös volt a túljelentkezés az új influenza elleni próbaoltásra. A vizsgálat nem embereken végzett

kísérlet, hiszen a kipróbálás idejére az oltóanyag végigment már számos minőségellenőrzési és más vizsgálaton, és sikerült igazolni az ártalmatlanságát állatoknál. Mellékhatásként maximum az oltás helyén egy kis pirosság, illetve duzzanat lépett fel, 1-2 esetben tapasztaltak enyhe hőemelkedést. A kipróbálást a felnőtteknél kezdték, a gyerekek azután következtek, miután igazolódott az oltás veszélytelensége és hatékonysága a 18 éven felüliek csoportjában. Összesen 60 gyereket oltottak be. A gyermek legalább hat hónapos kellett, hogy legyen, nem lehetett semmilyen krónikus betegsége és semmilyen fertőzése. A gyerekek csak szülői engedéllyel kaphattak az új vakcinából, amely után az eljárás ugyanaz volt, mint a felnőtteknél. A védőoltás beadása előtt alapos orvosi kivizsgálás, laboratóriumi vizsgálat zajlott, melyet az oltás beadást követően többször, majd a legvégén, az oltás beadása után a 21 nappal megismételtek. Ezek alapján igazolták, hogy megfelelő-e a védőhatás. Külföldön a gyógyszergyárak egyedi eljárásuk szerint ellenőrzik készítményük hatékonyságát és veszélytelenségét. Kisebb számban, vagy egyáltalán nem végeznek ilyen jellegű vizsgálatokat, hanem úgynevezett utókövetéssel figyelik a már beoltottakat.

Meddig használható fel a most legyártott Fluval P vakcina? Mi a helyzet, ha hiányzik a lejárató idő a csomagolásról?

A Fluval P vakcina az alkalmazási előirat szerint egy évig felhasználható fel. A pandémiás vakcina vonatkozásában az első gyártási tétel esetében is szerepel a dobozon a gyártási idő, a vakcina ehhez képest maximum 1 évig használható fel, ami szerepel az alkalmazási előírásban is. Mivel az első gyártási tétel dobozán 2009. augusztusi gyártási idő szerepel, ezért a legkorábban gyártott vakcina is 2010. augusztusáig felhasználható.

A vakcina, mint minden gyógyszer, gyártása során gyártási tételenként (azaz egyszerre, ugyanolyan körülmények között, egyidőben legyártott mennyiség) különböző gyártási számot kap. A gyártás során a gyártás körülményeiről szigorú nyilvántartást vezetnek, ennek része a gyártási szám is, így a gyártási számból vissza lehet következtetni a gyártás idejére, körülményeire és helyére. Az oltóorvosok eredeti 20 darabos csomagolásban kapják meg a vakcinát. Az oltóorvosnak a vakcina beadásakor kötelezően nyilvántartást kell vezetnie az adott betegnek beadott vakcina gyártási számáról is. Tehát a beadott vakcina gyártásával kapcsolatos adatok a gyártási szám alapján beazonosíthatóak, akkor is, ha bizonyos adatok pl. a lejárató idő hiányoznak a csomagolásról.

Miért nem azonos az OGYI honlapján szereplő betegájékoztató azzal, ami a készítmény dobozában található?

Ahhoz, hogy a gyártó elegendő mennyiségű oltóanyagot tudjon előállítani, még a járvány tömeges elterjedése előtt, a gyártás, készletezés még a végleges forgalomba hozatali engedélyezés előtt elkezdődött, ahogyan az a szezonális influenza elleni oltóanyag esetében is történik minden évben. Magyarországon az OGYI által közzétett adatok, tájékoztatók az irányadók pl.: először a felnőttek klinikai vizsgálatának lezárultát követően adta ki az OGYI a forgalomba hozatali engedélyt, majd a gyermek vizsgálatok lefolytatása után a vakcina a 1-18 éves korosztályra is megkapta a forgalombahozatali engedélyt, de a korábban legyártott csomagolásban nem lehet kicserélni a betegájékoztatókat.

A Fluval P mellett kaphatók lesznek más vakcinák is a hazai gyógyszertárakban?

A „centralizált” eljárással engedélyezett készítmények (ilyenkor az Európai Unió az Európai Gyógyszerügynökség központilag elvégzett értékelése és tudományos szakvéleménye alapján az Európai Bizottság adja ki az engedélyező határozatot) az Európai Unió összes tagállamában rendelkeznek érvényes forgalomba hozatali engedéllyel. A gyártó szabadon dönt arról, hogy az engedély birtokában ténylegesen mely tagállamban kívánja forgalomba hozni az általa gyártott vakcinát.

Mit tesz az ÁNTSZ azért, hogy az emberekben csökkentsék a bizonytalanságot?

Feladatunk, hogy segítsük a bizonytalanokat a megfelelő információk birtokában született döntés meghozatalában. Ennek érdekében 550.000 példányban tájékoztató anyagokat juttatunk el valamennyi oktatási intézmény (általános, közép- és felsőoktatási intézmény) részére, 10.000 példányszámban plakátokat helyeztünk ki egészségügyi szolgáltatók (házi orvos, fekvő- és járóbeteg-ellátó) épületeiben. A friss hírekről folyamatosan tájékoztatjuk a közvéleményt sajtótájékoztatókon, sajtóközleményeken keresztül. Az Egészségügyi Minisztérium munkatársai felkeresték a nagyvállalatok vezetőit, hogy tájékoztassuk őket a munkavállalók beoltásának lehetőségéről. Ennek köszönhetően már számos vállalkozás jelezte az Egészségügyi Készletgazdálkodási Intézet felé igényét arra, hogy dolgozóinak térítésmentesen biztosítsa az oltást. Az ÁNTSZ az influenza megjelenésével egyidejűleg egy munkaidőben ingyenesen hívható zöld számot (06-80-204-217) működtet, ahol bárki felteheti kérdéseit és szakemberektől kap érdemi, megnyugtató választ. Az EüM (www.eum.hu), az ÁNTSZ (www.antsz.hu) és az OEK (www.oek.hu) honlapjain a legfontosabb friss információk folyamatosan elérhetőek.

Milyen adatokat gyűjthet az ÁNTSZ a védőoltást igénylőktől?

Az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 4. § (1) bekezdés d) pontja és 33. szakaszának (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy járványügyi intézkedések megtétele céljából egészségügyi és személyi adatot az ÁNTSZ feladatai ellátásához szükséges mértékben kezelhessen. Tehát az ÁNTSZ számára a betegek adatainak kezelése annak érdekében szükséges, hogy a szolgálat pontos információval rendelkezzen a vakcinák valódi jogosultak részére történő beadásáról, a készletek visszaellenőrizhető fogyásáról valamint elosztásuk zavartalan biztosításáról.

Ki vállal felelősséget az oltás biztonságáért?

A védőoltásokkal kapcsolatban előforduló nem kívánt eseményeket jelenteni kell az ÁNTSZ területileg illetékes kistérségi intézetének, mely minden esetben kivizsgálja az eseményt. Az influenza elleni védőoltással kapcsolatban a termékfelelősség a gyártót, a védőoltás szakszerű alkalmazásának felelőssége az oltó orvost terheli.

Veszélyes-e a kismamákra az új influenzavírus?

A kismamák a leginkább veszélyeztetett csoportok közé tartoznak. Az eddigi nemzetközi vizsgálati eredmények azt mutatják, hogy a várandós nők négyszer-hatszor nagyobb kockázatnak vannak kitéve a pandémiás H1N1-influenza súlyos lefolyását tekintve, és gyakrabban szorulnak kórházi kezelésre, mint a kockázati csoportba nem tartozók. Az új influenza súlyos lefolyású megbetegedést okozhat náluk, a lázas állapot pedig növeli a fejlődési rendellenességek előfordulásának kockázatát a magzatnál.

Milyen problémákat okozhat a vírus, milyen hatása lehet a magzatra?

Várandós nők esetén gyakrabban fordul elő súlyos lefolyás, szövődmények és kórházi kezelés. Az influenzavírus a méhlepényen csak ritkán jut át. Közvetlen hatása a magzatra nincsen. Azonban az influenza megbetegedés egyik alapvető tünete, a magas láz veszélyes a magzatra, pl. idegcsőzáródási rendellenességet okozhat a terhesség elő harmadában, és koraszülést az utolsó harmadban.

Biztonságos-e a védőoltás a várandós nők számára?

Az oltás a legjobb megoldás az influenza elleni védelem megszerzéséhez. A terhes nők számára ajánlott, hogy mind a H1N1, mind a szezonális influenza elleni oltást megkapják. Egy várandós nőnek, ha az influenza bármelyik fajtáját is megkapja, nagyobb esélye van, hogy súlyos egészségi problémái legyenek. Más emberekkel összehasonlítva, akik megkapják a H1N1-influenzát, egy új influenzában szenvedő terhes nő nagyobb eséllyel kerül kórházba. A várandós nők esetében annak is nagyobb a valószínűsége, hogy a világméretűt okozó H1N1-influenza következtében súlyosan megbetegedjenek, amely ritkán, de halálos kimenetelű is lehet. Ha egy várandós nő influenza elleni védőoltást kap, az megvédheti őt is és a babát is. Kutatások azt mutatják, hogy egy influenza védőoltásban részesült várandós nő kisebb gyakorisággal betegszik meg influenzában, mint egy olyan várandós nő, aki nem kapott influenza védőoltást. Azok a babák, akiknek az édesanyja a terhesség alatt kapott influenza elleni védőoltást, kevésbé gyakran betegsznek meg influenzában az életük első néhány hónapjában. A szezonális influenza elleni védőoltást éveken keresztül több millió várandós nő kapta meg a világon. A tapasztalatok szerint az oltás kockázata jóval alacsonyabb, mint az influenza megbetegedésé. A világméretűt okozó H1N1-influenza elleni védőoltás ugyanúgy és ugyanazonokon a helyeken készül, mint ahol a szezonális influenza elleni oltások.

Kaphat-e védőoltást a kismama?

A várandós nők számára kifejezetten ajánlott az influenza elleni védőoltás, amelyet térítésmentesen kérhetnek a háziorvosuktól. Nincs ellenjavallata a várandósság alatti oltásnak, mivel a vakcina elölt vírusokat tartalmaz, és a szezonális influenza elleni vakcinák sokéves tapasztalatai alapján sem találták a magzatra ártalmasnak. Az influenza elleni oltásnak az elsődleges célja az anyai halálozás, illetve a súlyos kimenetelű anyai és magzati szövődmények megelőzése. Minden más oltáshoz hasonlóan az influenzaoltás sem jelent 100% védelmet, a beoltottak egy kisebb részében az oltás ellenére is előfordulhat megbetegedés. Az oltottakon előforduló megbetegedés azonban enyhe lefolyású. Ennek következtében a

megelőző-higiénés szabályokat védőoltást követően is javasolt betartani, továbbá influenzaszerű tünetek észlelésekor azonnal fel kell venni a kapcsolatot a kezelőorvossal, aki mérlegelni fogja a vírusszaporodást gátló gyógyszeres kezelés mielőbbi megkezdését ezekben az esetekben is.

Miért ajánlott a terhes nőknek a védőoltás?

A mértékadó nemzetközi szervezetek, így WHO, és a CDC szerint is az oltás a legjobb megoldás az influenza elleni védelem megszerzéséhez. A terhes nők számára fontos, hogy mind az új, mind a szezonális influenza elleni oltást megkapják. Ha egy várandós nő megbetegszik az influenza bármely fajtájában, akkor az átlagosnál nagyobb esélye van arra, hogy súlyos szövödmények alakuljanak ki nála, és kórházi kezelésre is gyakrabban szorulnak. Esetükben sajnos a halálos kimenetel is gyakoribb. Ha egy várandós nő influenza védőoltást kap, az megvédheti őt is és a babát is a fertőzés kialakulásától. Azokat a babákat, akiknek az édesanyja a terhesség alatt kapott influenza védőoltást életük első hónapjaiban az anyától kapott ellenanyag megvédi a betegségtől.

A terhesség bármely szakaszában megkaphatja a védőoltást a kismama? A terhesség első harmadában miként védekezhet az influenza ellen?

Ha kismama a veszélyeztetett csoportba tartozik (pl. cukorbeteg, asztmás), mindenképpen szükséges a fokozott védelem, azaz a védőoltás. Az egészséges kismamáknak azt kell mérlegelniük, hogy biztosan meg tudják-e védeni magukat a fertőzéstől, a vele járó magas láztól, amely a terhesség első harmadában például a magzatnál okozhat fejlődési rendelleniséget. A terhesség első harmadában végzett védőoltással a magzat egészséges fejlődését védik. A terhesség harmadik harmadában is védi a védőoltás a születendő gyermeket (a magas láz megelőzésével csökkenti a koraszülés kockázatát, illetve védi az újszülöttet a fertőzéstől és a súlyos lefolyású megbetegedéstől). Javasoljuk, hogy valamennyi kismama a terhesgondozáson a kezelőorvosával együtt hozza meg a számára és magzatára legjobb döntést.

Beadható-e egyszerre a szezonális és az új influenza elleni védőoltás?

A két védőoltás beadható ugyanazon a napon, de két külön helyre kell beadni (például az egyiket a bal, másikat a jobb vállba).

Milyen tanulmányok érhetőek el a várandós nők oltásáról

A 2009. évi A(H1N1)v influenzaoltásokra vonatkozó vizsgálatok egészséges gyermekek és felnőttek mellett önként jelentkező várandós nőknél jelenleg zajlanak az Egyesült Államokban. Ezeket a tanulmányokat a Nemzeti Allergia és Fertőző Betegségek Intézete (NIAID) végzi. További információ a: <http://www3.naid.nih.gov/news/QA/vteuH1N1qa.htm> honlapon található.

Mit tehet a kismama, ha úgy gondolja, hogy elkapta az újtípusú influenzát?

A kismamák fokozott kockázatnak vannak kitéve az influenza szövődményeit tekintve, ezért influenzaszerű tünetek észlelése esetén haladéktalanul forduljanak házi orvosukhoz, és orvosukkal konzultálva mielőbb kezdjék el a lázcsillapítást és a vírusszaporodást gátló gyógyszeres kezelést. A megelőző intézkedéseket tekintve a várandós nőkre ugyanazok az iránymutatások vonatkoznak, mint másokra: maradjanak otthon, amennyiben influenzaszerű tüneteket észlelnek magukon.

Hogyan kell kezelni a kismamát? Milyen gyógyszereket szedhet?

Az Egészségügyi Világszervezet ajánlása szerint várandós nők számára az új influenza megbetegedés gyanúja esetén késedelem nélkül biztosítani kell a vírusszaporodást gátló gyógyszerekhez való hozzáférést, mivel ők az átlag népességnél jóval sérülékenyebbek a pandémiát okozó influenza vírus okozta fertőzéssel szemben. Az Európai Gyógyszerügynökség (EMA - European Medicines Agency) útmutatója szerint ezek a gyógyszerek alkalmazhatóak pandémia során az influenza kezelésére várandós nők esetében, továbbá a szoptatás ideje alatt is, mivel a kezeléssel járó előnyök egyértelműen meghaladják annak kockázatát.

Hogyan csillapítsa a lázát a kismama?

A megbetegedés tüneteként jelentkező magas lázat mindenképpen kezelni kell. Nem gyógyszeres módja is van a lázcsillapításnak, pl. a hűtőfürdő, hűtőborogatás - priznic, amelyet alacsony láznál önmagában, magasabb láznál pedig kiegészítésként javasolt alkalmazni a gyógyszeres lázcsillapítás mellett. Többféle lázcsillapító gyógyszer kapható vény nélkül a gyógyszertárakban, különféle hatóanyag-tartalommal. Ezek a gyógyszerek egyrészt lázcsillapító, másrészt fájdalomcsillapító hatással rendelkeznek. A vásárlás előtt érdemes konzultálnia nőgyógyászával, házi orvosával a megfelelő szer kiválasztásáról. A lázcsillapítók közül is elsőként a paracetamol ajánlható, de az acetilszalicilsav is adható a várandósság utolsó hónapját kivéve. Ezeknek a lázcsillapítóknak nincs káros hatása a magzatra. A gyógyszer kiválasztásakor az ismert gyógyszerallergiára is figyelemmel kell lenni.